

ژوئنه محط زیت
مرکز تحقیقات کیفیت آب

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات کیفیت آب

۱۴۰۶-۱۴۰۲

دانشگاه علوم پزشکی تهران
پژوهشکده محیط زیست
مرکز تحقیقات کیفیت آب

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات کیفیت آب
۱۴۰۲-۱۴۰۶

صفحه	عنوان	فهرست مطالب
۳	۱. مقدمه	
۴	۲. درباره برنامه	
۵	۳. تهیه کنندگان برنامه	
۶	۴. درباره مرکز	
۶	۴-۱. تاریخچه و اهداف مرکز	
۷	۵. چشم انداز	
۸	۶. مأموریت	
۹	۷. اولویت‌های پژوهشی مرکز تحقیقات کیفیت آب	
۹	۸. لاین تحقیقاتی	
۷	۹. اهداف کلی و اختصاصی	

۱. مقدمه

بر اساس گزارش برنامه پایش مشترک UNICEF و WHO در حال حاضر قریب ۲ میلیارد نفر در مقیاس جهانی فاقد خدمات تامین آب با مدیریت ایمن هستند که از این تعداد قریب به ۱/۲ میلیارد نفر از خدمات پایهای تامین آب استفاده می‌کنند. در خصوص برخورداری از خدمات بهسازی نیز در حدود ۳/۶ میلیارد نفر در سطح جهان فاقد خدمات بهسازی با مدیریت ایمن هستند. از اینرو علیرغم پایش منظم اهداف توسعه پایدار و شرایط رو به بهبود در حیطة تامین آب و بهسازی، همچنان در مقیاس جهانی به شرایط کامل پایداری در اهداف ۶/۱ و ۶/۲ توسعه پایدار (برخورداری از خدمات ایمن آب و بهسازی) نرسیده‌ایم. در ایران نیز علیرغم پیشرفت‌های قابل توجه در بهبود سطح خدمات تامین آب با مدیریت ایمن (بالاتر از ۹۰٪) و خدمات پایه بهسازی (بالاتر از ۹۰٪)، همچنان چالش‌هایی در خصوص خدمات ایمن تامین آب و بهسازی وجود دارد. در این میان افزایش جمعیت، استفاده مدیریت نشده از منابع آب تجدیدپذیر و توسعه اقتصادی غیر مبتنی بر اصول تعادل بین منابع آب، غذا و انرژی، اهمیت چالش‌های مربوط به تامین آب و به مراتب کیفیت آب را برجسته‌تر نموده است. کیفیت منابع آب موجود با ورود آلاینده‌های صنعتی و نوپدید تنزل یافته و این امر ضرورت تقویت نگرش‌های مدیریتی صحیح بر منابع آب و به ویژه آب‌های آشامیدنی را که مستقیماً بر سلامت مصرف کنندگان تأثیر گذار هستند دو چندان کرده است.

از اینرو و با توجه به ضرورت ارتقای سطح خدمات تامین آب و بهسازی و توسعه فناوری‌های نوین در تامین آب و تولید اطلاعات پژوهش محور در مدیریت و کنترل چالش‌های کیفی و کمی آب شرب در کشور، مرکز تحقیقات کیفیت آب در پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ به تصویب قطعی شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید و هم اکنون مشغول به فعالیت و ارائه خدمات پژوهشی و آموزشی در این زمینه می‌باشد. این مرکز با بهره‌مندی از منابع انسانی متخصص و متعهد و به عنوان یکی از مراکز تحقیقاتی فعال و تصمیم ساز در حوزه کیفیت آب و اثرات بهداشتی مرتبط در کشور، همکاری نزدیکی با سازمانهای مختلف ملی و بین‌المللی داشته و تلاش دارد بر اساس نیاز سنجی و مشارکت ذینفعان بستری مناسبی برای ارائه خدمات پژوهشی، آموزشی و مشاوره‌های در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی باشد. امید است "مرکز تحقیقات کیفیت آب" با حمایت وزارت محترم بهداشت و سایر سازمانهای ذیربط و با بهره‌گیری از توانمندی‌های علمی و پژوهشی موجود در بدنه خود و سایر مراکز و ارگانهای تحقیقاتی مرتبط، بتواند نقش تأثیرگذاری در تولید اطلاعات علمی مبتنی بر پژوهش در بخش آب ایفا نماید.

در راستای نیل به اهداف مرکز و با لحاظ نمودن نیازهای بخش آب و اسناد بالادستی مرتبط، برنامه راهبردی مرکز بازنگری و به انضمام برنامه عملیاتی از فروردین ۱۴۰۲ الی اسفند ۱۴۰۲ رایه گردید. در این جا ملزم می‌دانم از اعضای شورای پژوهشی مرکز و همکارانی که در تدوین این برنامه مشارکت داشته‌اند سپاسگزاری نمایم.

دکتر مهدی هادی

رئیس مرکز تحقیقات کیفیت آب

۲. درباره برنامه

عنوان برنامه: برنامه راهبردی مرکز تحقیقات کیفیت آب

بازه زمانی برنامه: ۱۴۰۶-۱۴۰۲

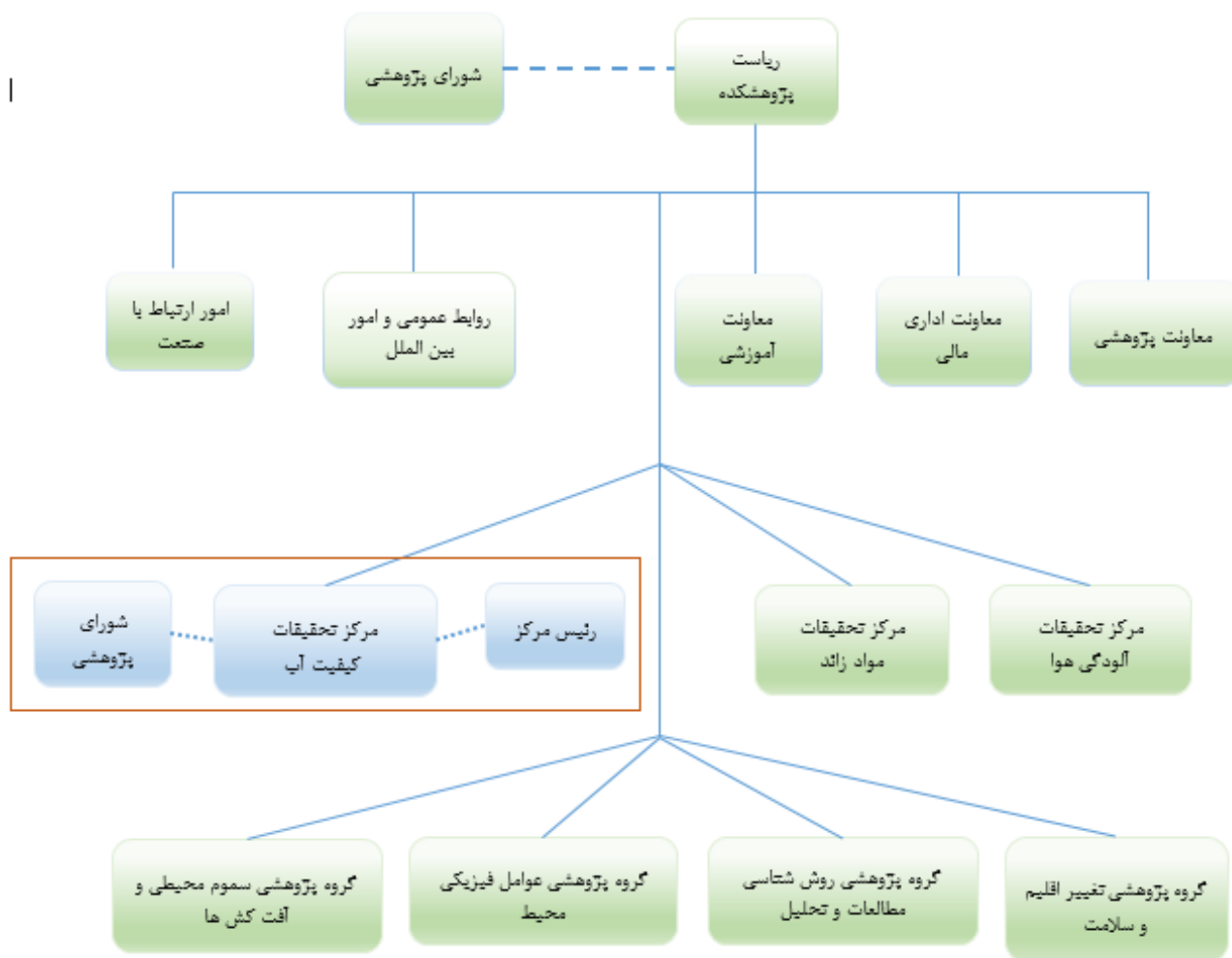
۳. تهیه‌کنندگان برنامه

دکتر علیرضا مصداقی نیا	
استاد بازنشسته دانشکده بهداشت و مشاور رئیس پژوهشکده محیط زیست	
mesdaghinia@tums.ac.ir	
دکتر مهدی هادی	
رئیس مرکز تحقیقات کیفیت آب	
hadi_rfm@yahoo.com	
دکتر امیرحسین محوی	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
ahmahvi@yahoo.com	
دکتر محمود علی محمدی	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
m_alimohammadi@tums.ac.ir	
دکتر سید جمال الدین شاه طاهری	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
shahtaheri@tums.ac.ir	
دکتر کامیار یغماییان	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
kyaghmaeian@gmail.com	
دکتر نوشین راستکاری	
عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات آلودگی هوا و عضو شورای پژوهشی مرکز	
n_rastkari@yahoo.com	
دکتر رضا سعیدی	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و عضو شورای پژوهشی مرکز	
reza.saeedi@gmail.com	
دکتر مینا آقائی	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
maghaei@sina.tums.ac.ir	
دکتر مهسا مرادی	
عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و عضو شورای پژوهشی مرکز	
mmoradi@sina.tums.ac.ir	
مهندس سعیده همتی برجی	
کارشناس پژوهش مرکز تحقیقات کیفیت آب	
Saeedeh_hemmati@yahoo.com	

۴. درباره مرکز

۴-۱. تاریخچه و اهداف مرکز

پس از سپری شدن یک دهه از آغاز قرن بیست و یکم، جامعه بشری همچنان با تهدیدهای متنوعی روبرو است و روند تغییرات شرایط زیستی در بسیاری از مناطق دنیا ناپایداری بیشتری را نشان می دهد. در این میان افزایش جمعیت و توسعه اقتصادی غیر مبتنی بر اصول حفاظت منابع طبیعی، آب و خاک، این روند را تشدید نموده است. کیفیت منابع آب با ورود آلاینده های نوپدید تنزل یافته و این امر ضرورت تقویت نگرش های مدیریتی صحیح بر منابع آب و به ویژه آبهای آشامیدنی را، که مستقیماً بر سلامت مصرف کنندگان تأثیر گذار هستند، آشکار میسازد. از این رو و با توجه به اهمیت تولید اطلاعات پژوهش محور در مدیریت و کنترل چالشهای کیفی منابع آب، دسترسی به آب، بهسازی و بهداشت فردی مرکز تحقیقات کیفیت آب در پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ به تصویب قطعی شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید و هم اکنون مشغول به فعالیت ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی می باشد.

۵. چشم انداز

مرکز تحقیقات کیفیت آب با استفاده از نیروهای انسانی متعهد، متخصص و علاقمند و با برخورداری از امکانات و تجهیزات فیزیکی و آزمایشگاهی مناسب، به عنوان بازوی علمی و فنی نظام سلامت برای تصمیم سازی و سیاستگزاری در زمینه کیفیت آب و بیماریهای مرتبط با آن مرجعیت داشته و به عنوان یکی از قطب های علمی - پژوهشی برتر منطقه با سازمان جهانی بهداشت و سایر سازمانهای معتبر بین المللی مرتبط همکاری مشترک دارد.

۶. مأموریت

مأموریت مرکز تحقیقات کیفیت آب به عنوان اولین مرکز تخصصی در زمینه آب و آلودگیهای آن در نظام سلامت شامل نیل به اهداف کلان ذیل می باشد:

۱. انجام پژوهش و انتشار نتایج آنها برای بهره برداری سیاستگذاران، دانشمندان، صنعت و جامعه
۲. ارائه راه حل‌های مبتنی بر شواهد علمی برای مسائل مرتبط با آلودگی آب و اثرات آن بر سلامت و ارزیابی اجرای آنها
۳. تامین شواهد علمی لازم و مشارکت فعال برای تقویت و استحکام سیاست های نظام سلامت کشور در خصوص موضوعات آلودگی آب و حیطه‌های مرتبط
۴. توسعه منابع انسانی پژوهشگر
۵. دستیابی به علم و فناوری روز، ارزیابی، بومی سازی و کاربردی کردن آن
۶. گسترش همکاریهای بین بخشی، منطقه‌ای و بین المللی با نهادها و سازمان های ذینفع در راستای نیل به اهداف مشترک

۷. اولویت‌های پژوهشی مرکز تحقیقات کیفیت آب

۱. ارزیابی عملکرد سیستم‌ها، فن آوریها و روشهای متداول یا نوین تصفیه در حذف عوامل آلاینده از آب و فاضلاب
۲. پایش عوامل آلاینده شیمیایی و کمی سازی اثرات بهداشتی مواجهه با این آلاینده‌ها در منابع آب شرب و سایر منابع آب بازیافتی
۳. پایش عوامل آلاینده میکروبی و کمی سازی اثرات بهداشتی مواجهه با این عوامل در منابع آب شرب و سایر منابع آب بازیافتی
۴. ارزیابی سطوح دسترسی به آب، بهسازی و بهداشت فردی و تهیه و تدوین رهنمودها و ابزارهای موردنیاز در راستای پایش اهداف ۶,۱ و ۶,۲ توسعه پایدار در مقیاس خانگی، مدارس و مراکز بهداشتی درمانی
۵. استفاده مجددی از آب در چهارچوب اقتصاد چرخشی آب ضمن توجه به مخاطرات بهداشتی
۶. بررسی و مقایسه سیستمها یا مداخلات تامین آب و بهسازی از منظر اثرات کوتاه مدت و بلند مدت بهداشتی
۷. ارزیابی عملکرد سیستم‌ها، فن آوریهای غیر متمرکز تامین آب و بهسازی برای اجتماعات کوچک و شرایط بحرانی
۸. پایش و ارزیابی مصارف آب در سطح جامعه و ارائه راهکارهای مبتنی بر آموزش جامعه به منظور کاهش ردپای آب
۹. تدوین یا پایش شاخصهای رصد بحران آب و ارائه راهکارهای مبتنی بر آمایش سرزمین در جهت سازگاری با بحران کم آبی
۱۰. بررسی اثرات کوتاه مدت و بلند مدت تغییرات اقلیمی بر کمیت و کیفیت آب و امنیت آب و غذا در مقیاس ملی و منطقه ای
۱۱. طراحی و تدوین نرم افزارهای آموزشی و کاربردی مورد استفاده در حوزه کمیت و کیفیت آب

۸. لاین تحقیقاتی

- ارزیابی سیستمهای تامین و تصفیه آب و بررسی اثرات بهداشتی مواجهه با آلاینده‌ها در سیستمهای تامین آب، بهسازی و استفاده مجددی و ارائه آموزش‌ها و ابزارهای مرتبط در راستای حفظ و ارتقای امنیت آب در جامعه

۹. اهداف کلی و اختصاصی

G 1: ارتقای کمی و کیفی فعالیتهای پژوهشی مرکز

S1: پیگیری طرحهای پژوهشی مصوب برنامه عملیاتی گذشته مرکز

G 1S101: پیگیری طرحهای پژوهشی مصوب پژوهشکده

G 1S102: پیگیری طرحهای مصوب ارتباط با صنعت

G 1S103: پیگیری طرحهای مصوب توسط سایر سازمانهای حامی (نیپاد و صندوق)

S2: دریافت و ارزیابی طرحهای پژوهشی جدید

G 1S201: ارزیابی طرحهای جدید جهت تصویب در مرکز

G 1S202: جذب گرنت ارتباط با صنعت

G 1S203: جذب گرنت از سازمانهای حامی (نیپاد، صندوق)

G 1S204: مشارکت در پایان نامه های تحصیلات تکمیلی

G 2: عضویت و همکاری با کمیته ها، انجمن های علمی و سایر سازمانها در سطح ملی و بین المللی

S1: عضویت و همکاری با کمیته ها و انجمن های ملی

G 2S101: عضویت و همکاری با کمیته های علمی

G 2S102: عضویت و همکاری با انجمنهای علمی

S2: عضویت و همکاری با کمیته ها و انجمن های بین المللی

G 2S201: عضویت در گروههای آموزشی و پژوهشی مرتبط با WASH در سطح بین المللی

S3: عقد تفاهمنامه همکاری

G 2S301: عقد تفاهمنامه با سایر مراکز تحقیقاتی

G 3: تولیدات علمی و دستاوردهای آموزشی و پژوهشی

S1: تولید مقالات

G 3S101: انتشار مقالات انگلیسی در مجلات معتبر بین المللی

G 3S102: انتشار مقالات فارسی در مجلات معتبر داخلی

S2: تولید کتب تخصصی

G 3S201: تالیف کتب تخصصی

G 3S202: ترجمه کتب تخصصی

S3: تربیت دانشجو

G 3S301: تربیت دانشجوی دکتری پژوهش محور

G 3S302: تربیت محقق پسا دکترا

S4: تولید ابزارها و نرم افزارهای کاربردی**G 3S4O1: تولید ابزارها و نرم افزارهای تخصصی مرتبط با آب****G 3S4O2: تولید ابزارها و نرم افزارهای کاربردی موردنیاز مرکز و پژوهشکده****G4: ارتقاء توانمندی های تخصصی اعضا و مخاطبین پژوهشکده****S1: برگزاری کارگاه ها و وبینارها****G 4S1O1: برگزاری کارگاه های تخصصی در زمینه آب****G 4S1O2: برگزاری کارگاه های تخصصی در زمینه برنامه نویسی****G 4S1O3: برگزاری وبینارهای آموزشی مرتبط با آب****S2: برگزاری همایش ها و کنگره ها****G 4S2O1: مشارکت در برگزاری همایش****G5: ارتباط با جامعه و آموزش عمومی****S1: تهیه دستورالعمل های آموزشی عمومی****G 5S1O1: تهیه راهنماهای آموزشی مواجهه با بحرانهای طبیعی****G 5S1O2: تهیه راهنماهای آموزشی مرتبط با تامین آب و بهسازی در بحران های طبیعی****G 5S1O3: تهیه راهنمای آموزشی در زمینه مدیریت مصرف آب****S2: مشارکت در برنامه های آموزشی رسانه ای****G 5S2O1: مشارکت در برنامه های آموزشی رادیویی و تلویزیونی****G 5S2O2: مصاحبه با رسانه ها در زمینه چالش های آب**

